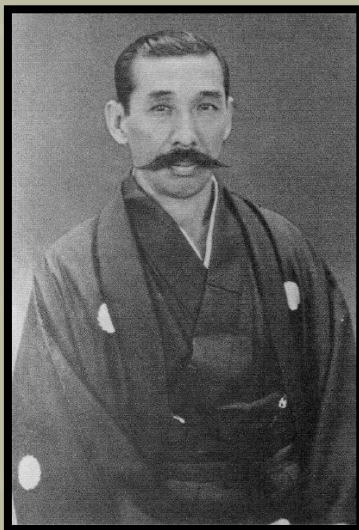

Nakayama Hakudō tachi-kardja

A *Musō Shinden-ryū* (夢想神伝流) iskola alapítója, *Nakayama Hakudō* (中山博道 / なかやまひろみち・なかやまはくどう) kiemelkedő jártassággal rendelkezett különféle harcművészetekben, és történelmi elsőként kapta meg mindhárom, „mester” szintű címet: *kendō* (剣道), *iaidō* (居合道) és *jōjutsu* (杖術) területén.

Nemcsak saját *dojo*-jában tanított, hanem iskolákban, rendőrségnél és vállalatoknál is szolgált oktatóként, ezért „*Shōwa*-kori kard szentje (昭和の剣聖)” és „az utolsó *budōka* (最後の武芸家)” néven ismert.

Az a japán kard, amelyet *Nakayama Hakudō* birtokolt és nagyra becsült, a neves kardkovács, *Mori Yoshichika* (森良近 / もりよしちか) munkája. Érdeemes megvizsgálni, miért választotta éppen ezt a kardot, és miért vált belőle személyes kedvenc, szeretett fegyvere.

Az utolsó *budōka*: Nakayama Hakudō

A „*kenshō* (剣聖)” kifejezés olyan személyre utal, aki kiemelkedően jártas a kardvívásban, ám Hakudōt nemcsak mint „kardszentet” ismerték, hanem mint általános *budōka*-t is. Ennek oka a következő:

Nakayama Hakudō 1872-ben (*Meiji* 5) született a régi *Kaga-hanshi*-ban (mai *Ishikawa* prefektúra, *Kanazawa*) *Nakayama Gennojō* (中山源之丞) nyolcadik fiaként, aki a *han* hivatalnoki titkárságában (*yūhitsu-yaku*, 祐筆役) dolgozott.

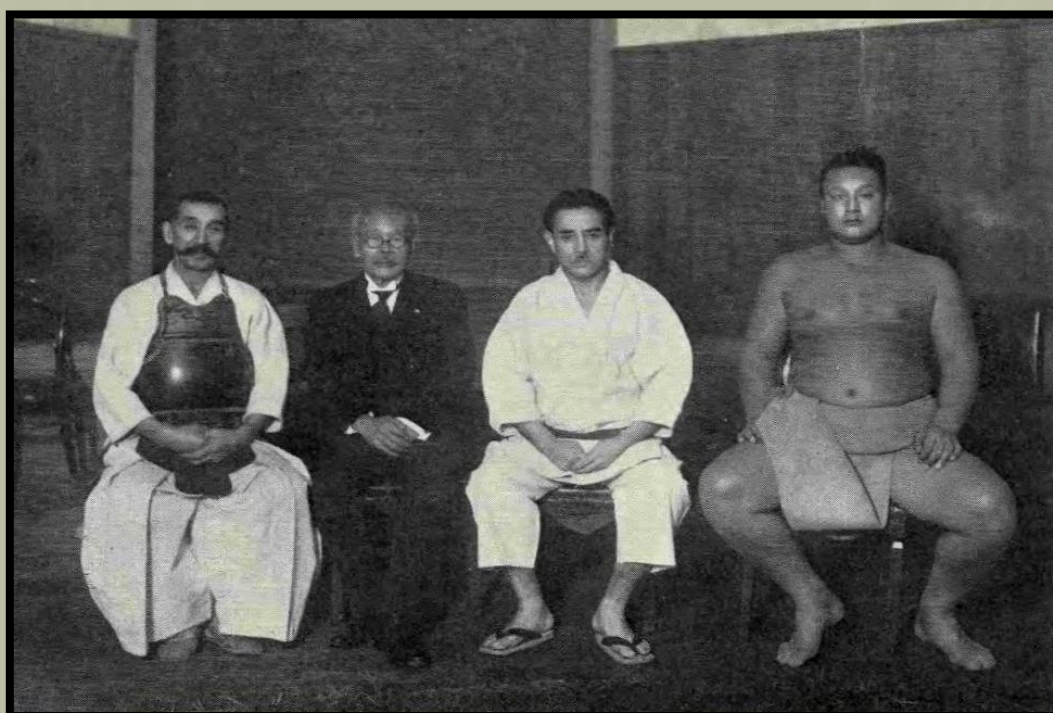
Gyermekkorában *Toyama* prefektúrába küldték szolgálatra, ahol találkozott *Saitō Michinori* (齋藤理則) mesterrel, és a *Yamaguchi-ryū kenjutsu* (山口流剣術) alapjait sajátította el, majd megkapta a tanítások dokumentált listáját, a *mokuroku*-t (1). Ez tekinthető *Nakayama Hakudō* harcművészi pályafutásának kezdetének.

Tokióba költözve 1890-ben (*Meiji* 23) belépett a *Yūshinkan* (有信館) iskolába, ahol *Negishi Shingorō* (根岸信五郎) tanítványaként a *Shindō Munen-ryū* (神道無念流) rendszerét sajátította el.

Alacsony termete miatt különösen keményen gyakorolt, hogy felvegye a versenyt magasabb és erősebb ellenfelekkel. Erőfeszítései meghozták gyümölcsüket: harminc évesen megkapta a *menkyokaiden* (2) (免許皆伝) címet, vagyis elsajátította az iskola minden titkát, és a *Yūshinkan* utódjává vált.

Ezután más iskolákban is elérte a *menkyokaiden* szintet, és történelmi jelentőségű eredményt ért el: ő volt az első, akinek egyszerre adományozták a *kendō* (剣道), *iaidō* (居合術) és *jōjutsu* (杖術) három mestercímet. Ez az elismerés tette lehetővé, hogy az „utolsó *budōka*” néven is ismertté váljon.

Ezt követően nemcsak a *Yūshinkan*-ban, hanem iskolákban, rendőrségnél és vállalatoknál is oktatott, és számos tanítványt nevelt ki a harcművészetekre.

Nakayama Hakudō lett a „Musō Shinden-ryū (夢想神伝流)” iskola alapítója

Nakayama Hakudō a *kenjutsu* (剣術) területén a *Shindō Munen-ryū* (神道無念流) *menkyokaiden* (免許皆伝) fokozatának megszerzése után a *jōjutsu* (杖術) technikákat, a *Shindō Musō-ryū Jōjutsu-t* (神道夢想流杖術) *Uchida Ryōgorō* (内田良五郎) mester tanításában sajátította el.

Az *iaidō* (居合術) területén *Hosokawa Yoshimasa* (細川義昌) és *Morimoto Megumi* (森本免久身) irányítása alatt tanult. *Hosokawa Yoshimasa* révén elsajátította a *Ōmori-ryū* és a *Shigenobu-ryū* (más néven *Hayashizaki Musō-ryū*) technikáit, míg *Morimoto Megumi*-től a *Hasegawa Eishin-ryū* formáit sajátította el, és mindkettőtől *menkyokaiden* engedélyt kapott.

Ezek után *Nakayama Hakudō* hosszú évek kutatása és gyakorlati fejlesztése révén összegezte és egyesítette a különböző iskolák technikáit, létrehozva a *Musō Shinden-ryū* (夢想神伝流) rendszert, amely a *koryū* harcművészetek egyik kiemelkedő ága lett.

Nakayama Hakudō először 1939-ben (*Shōwa* 14) a *Miyazaki Jingū* (宮崎神宮) szentélyben tartott bemutatóján nevezte el a rendszert „*Musō Shinden Battōjutsu* (夢想神伝抜刀術)” néven, amely a későbbi *Musō Shinden-ryū* alapját képezte. Az elnevezés, hogy a rendszer *Musō Shinden-ryū* (夢想神伝流) néven ismert legyen, azonban csak *Nakayama Hakudō* halála után terjedt el.

Bár a *Musō Shinden-ryū* több különböző iskola technikáit ötvözi, a *den'i* (伝位 (3); az oktatás során átadott képességek és fokozatok) vizsgálata jól mutatja, hogyan épül fel és milyen szinteken adták át a mesteri tudást.

A *den'i* (伝位) rendszerében a *Musō Shinden-ryū* a következőképpen épül fel:

Shoden (初伝), azaz az első szint, amelyet a tanulás kezdetén adnak át, az *Ōmori-ryū* (大森流) technikáit foglalja magában, melyeket *Hosokawa Yoshimasa* (細川義昌) mester tanított.

Chūden (中伝), azaz a középszint, a gyakorlás közepén átadott technikákból áll, és *Morimoto Megumi* (森本免久身) mester *Hasegawa Eishin-ryū* (長谷川英信流) rendszere adja a keretet.

Okuden (奥伝), azaz a legmagasabb, titkos technikák szintje, amelyet ismét *Hosokawa Yoshimasa* tanított, a *Shigenobu-ryū* (重信流) alapjaira épül.

A *Musō Shinden-ryū* a *Musō Jikiden Eishin-ryū* (無双直伝英信流) mellett a mai napig aktívan működik, és számos tanítványt fogad a *Nihon Iaido Renmei* (日本居合道連盟) keretein belül.

A Mori Yoshichika (森良近) kovácsolta japán kard

Mori Yoshichika (森良近), aki néha *Minamoto Yoshichika* (源良近) néven is ismert, a *Taishō* és *Shōwa* korszakban aktív japán kardkovács volt. Valódi neve *Mori Hisasuke* (森久助). Kiváló vágóképességű, egyedi japán kardokat készített, és ismertségét annak köszönheti, hogy kardjait a császári palota őrségének fegyverként is rendszeresítették (皇居護衛武官). Ugyanakkor munkásságát kezdetben nem mindenki értékelte.

Mori Yoshichika kardjai nem a hagyományos formákat követték, hanem a vágóképesség maximalizálására törekedtek. *Yōkō* (洋鋼; nyugati acél) felhasználásával *muku-gitae* (無垢鍛え; egytömbös kovácsolás) technikát alkalmazott, amely során egyetlen típusú acélból formálta a pengét. Ez kezdetben szkepticizmust váltott ki környezetében.

Mori Yoshichika kardjai végül a császári palota őrsége számára rendszeresített fegyverek lettek egy jól ismert történet nyomán. 1932. május 15-én (*Shōwa* 7) történt a *Gojūgō-jiken* (五・一五事件), amikor a haditengerészet fiatal tisztjei meggyilkolták az akkori miniszterelnököt, *Inukai Tsuyoshi*-t (犬養毅). Ez a tragikus esemény rávilágított arra, hogy a császári palota őrségének kardjai nem voltak elég élesek vagy hatékonyak a védelmi feladatok ellátásához, ezért felmerült az igény, hogy a palota őrsége számára valóban kiváló vágóképességgel rendelkező kardokat biztosítsanak.

Ebben az időszakban a *Shimazu* hercegi család 30 fölötti kardot ajándékozott, amelyeket *Koyamada Shigezō* (小山田繁蔵) admirális és más tisztek jelenlétében tesztelték.

Az ellenőrzést *Nakayama Hakudō* végezte, és kiderült, hogy csupán néhány kard rendelkezett valódi vágóképességgel. Ezen a teszten a legjobban teljesítő kardok között *Nakayama Hakudō* különösen a *Mori Yoshichika* által készített pengét ajánlotta.

Mivel *Mori Yoshichika* a nyugati acélt használta, kezdetben fenntartásokkal fogadták ajánlását, de *Nakayama Hakudō* kitartott. Végül az admirális engedélyezte, hogy a kardot sertéssel teszteljék, és a penge vágóereje annyira kiemelkedőnek bizonyult, hogy azonnal elfogadták és rendszeresítették.

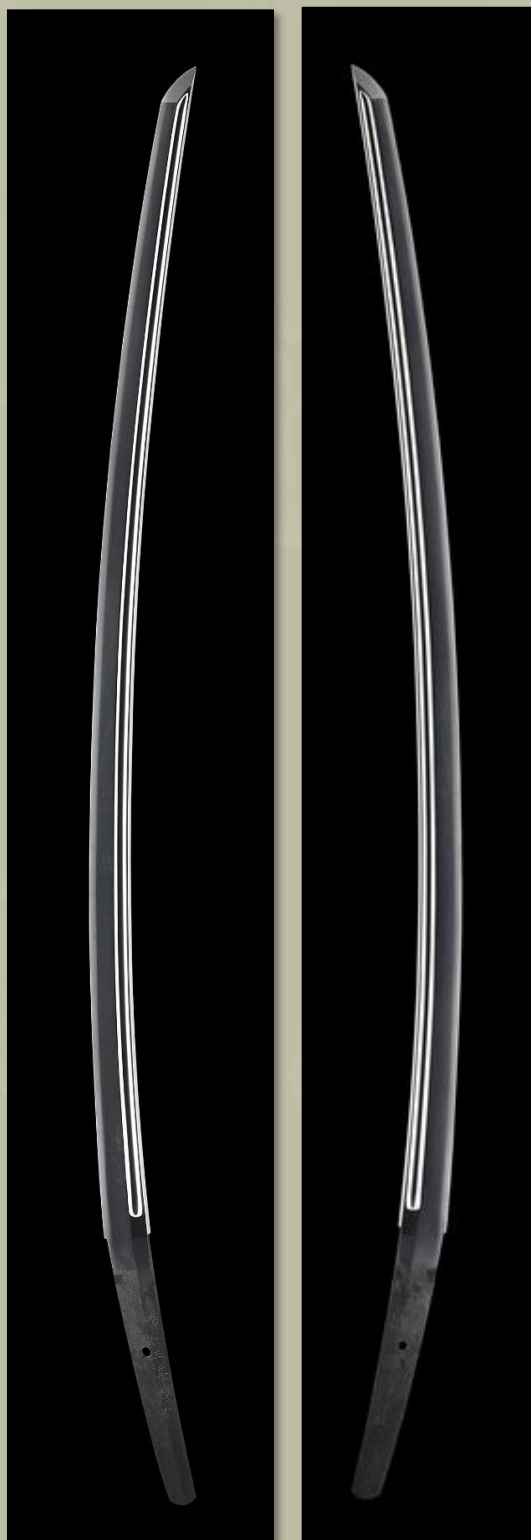
Ezután *Mori Yoshichika* lett a császári palota őrsége hivatalos kardkovácsa, és munkásságát magasra értékelték.

A *tachi*, amelyet *Nakayama Hakudō* birtokolt

Ez a *tachi*, *Nakayama Hakudō* kedvenc kardjai közé tartozott. A *Mori Yoshichika* által készített kardokat kiváló vágóképességük miatt tartják híresnek.

A penge finom *ko-itame hada* (小板目) mintázatú, egyenletes felületű, ami hasonló a *Hayama Enshin* (羽山円真) nevű kardhoz, amely szintén *yōtetsu* (洋鉄; nyugati acél) felhasználásával készült. Úgy vélik, hogy a hasonló kivitelezés oka a nyugati acél bekeverése a kovácsolás során.

A penge kicsi *kissaki*-val (切先; hegy) és mély ívvel (*sori*) rendelkezik, ami a kardot valódi harci használatra alkalmassá teszi, és ez is a fegyver egyik vonzereje.

銘	鑑定区分	刃長	所蔵・伝来
森良近 昭和三年 仲秋	保存刀剣	63.8	夢想神伝流開祖: 中山博道の愛刀 → 刀剣ワールド財団 〔東建コーポレーション〕

Megnevezés/Mei	Minősítés / kantei kubun	Penge hossza (cm)	Tulajdon / eredet
Mori Yoshichika, Shōwa 3. év, középősz (1928 őszén készült).	Olyan kard, amelyet a szakértők megőrzendőnek tartanak.	63,8 cm.	A Musō Shinden-ryū alapítója, Nakayama Hakudō tulajdona volt, jelenleg a Tōken World Alapítvány birtokában.

Részletezés:

- **銘 (Megnevezés / mei):** Mori Yoshichika, Shōwa 3. év, középősz (1928 őszén készült).
- **鑑定区分 (Minősítés / kantei kubun):** 保存刀剣 – olyan kard, amelyet a szakértők megőrzendőnek tartanak.
- **刃長 (Penge hossza / nagasa):** 63,8 cm.
- **所蔵・伝来 (Tulajdon / eredet):** A Musō Shinden-ryū alapítója, Nakayama Hakudō tulajdona volt, jelenleg a Tōken World Alapítvány birtokában.

A fordítás az alábbi cikk felhasználásával történt: <https://www.touken-world.jp/tips/36520/>

Itt megtekinthető a kardról több kép is: <https://www.touken-world.jp/search/22415/>

1. A **mokuroku** (目録) a japán harcművészetekben (budō, különösen a klasszikus koryū iskolákban) használt hivatalos dokumentum vagy lista, amely rögzíti a tanítvány által elsajátított technikákat és tudást. Röviden: a mokuroku a tanítási fokozatok és átadott ismeretek katalógusa.
2. A **menkyokaiden** (免許皆伝) a klasszikus japán harcművészetek (koryū) egyik legmagasabb fokozatú engedélye, amely azt jelzi, hogy a tanítvány megtanulta az iskola összes technikáját és titkát, és teljes joggal válhat mesterré.
3. A **den'i** (伝位) a klasszikus japán harcművészetekben (koryū) használt kifejezés, ami az oktatás során átadott képességek, technikák és fokozatok rendszerét jelenti. Röviden: a den'i a mesteri tudás fokozatai és átadásának rendje.